

אדם עובר עבירה אחת נכנס בו רוח שטותי, לכן צריכים להמשיך השכינה למטה כעולם מל' העלם והסתר ע"י שטות דקדושה דוקא. דמדתו של הקב"ה היא מזה כנגד מדה"י (ובעבודת ה'ינו, שאין מספיקה העבודה ע"פ טעם ודעת ובמידה והגבלה, אלא צריך להיות הענין דשטות דקדושה (שוהו ענין העצי שטים כמו שהוא אצל בני ישראל, דושכנתי בתוכם בתוך באר"א מישראל כנ"ל) וענין זה הוא אצל ישראל (אלקינו) ע"י נמשך ג"כ בעולם (מלך העולם).

ובזה יבין מה שענין המקדש ה' כמ"ש הרמב"ם מ"ע לעשות בית לה' מוכן להיות מקריבים (במקדש) וכל המאמר דביל' ההילולא דאחת העבודות שבמשכן היתה עבודת הקרבנות (הקריבת אמת רומות לענין היחידה שבנפש, וכדאיתא במנחות) עד לאחת, וכתבו התוס' ד"ש גורסים עד לאחת ו"מ עד אחת, עד הנפש שנקראת יחידה. יחידה שבנפש היא למעלה מכל מידות והגבלות, שלכן נקראת יחידה וכמאמר יחידה ליחיד. וענין הקרבנות (כמו כללות ענין המשכן) ישנו ג"כ בעבודת באר"א מישראל, וכמו שבאר כ"ק אדמו"ר הקו"ק במ"ש, אדם כי יקריב מכם זייקא, דעיקר ענין הקרבן הוא מכם, ובוה גופא ישנם החילוקים (בעבודתו) בין שור וכשב ועז, וכמובאר בכ"מ באר"ה"י דענין הקרבנות כפשוטו הוא כמ"ש בספר הקה"ר דקרבו הוא מל' קרוב הכחות והחושים, ורוא דקורבנא עולה עד רוא דאי"ס"י. שוהו כמבואר לעיל, דענין המשכן ומקדש, הוא המשכה ממקום נעלה ביותר, שתמשך למטה. וזהו מה שממשיך כהמאמר, דצדיקים ירשו ארץ וישכנו לעד עלי, דהיינו מה שצדיקים משכינים בחי' עד, שהי"ע האי"ס, בחי' הסובב, בארץ הלזו והמתחנה, שע"י עושים דירה לו ית'.

א) והנה, פעלת האדם בפשטות בהעצי שטים היא, שעושה מהם קרשים דלפני עבודתו היו עצי שטים וע"י עבודתו נהיי' קרשים וכמ"ש ועשית קרשים למשכן, והנה להבין ענין הקרשים, יובן זה משמם, וכמו שבאר כ"ק אדמו"ר הקו"ק בשעריה"א, תורת הבעש"ט, דכל דבר שבעולם, הנה שמו אשר יקרא לו בל"ק הוא המהווה ומחיו אותו, במבולא מובן שבו מתבטא תוכן הדבר, שמהו מובן בענינו, שתוכן ענין הקרשים יבין משמם, קרש ובוה גופא, הנה מבואר בשעריה"א: שכל שם ה"ה

- (1) סוטה ג. א.
- (2) סנהדרין ג. א. וראה סוטה ח. ב וא"ל.
- (3) ריש ה"ל ביה"מ.
- (4) ת"א.
- (5) ד"ה עד אחת.
- (6) לקימת פ' יקרא אדם כי יקריב.
- (7) יקרא א. ב.
- (8) ראה קונטרס התפלה פ"ה.
- (9) ראה וז"ח ר"ט א. ח"ג כ"ב ב.
- (20) בתחלות.
- (21) ספ"א. פ"י"ב בהגהה.

באתי לגני אחתי כלה, ומביא כ"ק מ"מ"ח אדמו"ר בעל ההילולא [במאמרו שניתן על ידו ליום ההסתלקות ההילולא שלו (י"ד שבט תש"ט)] את מאמר המדרש, לגני לגנוני, למקום שה' עיקרי בתחלה, כי לפני החטא, הייתה עיקר שכינה בתחנותי, ואח"כ עמדי החטאים, במשך שבעה דורות, סילקו את השכינה מלמלמל' עד לרקיע ה'. אברהם, שהוריה מרקי' ה' ל' וכו' עד שבא משה שהו' השביעי וכל השביעי תבייני, והוריה מרקי' ה' למטה בארץ. ולכן ה' ענינו של משה (שנצטווה) וקיים את הענין ד'עשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, שכוונת המקדש (כולל המשכן ואקרי' מקדש) היא שמהשאת השכינה שבו יי' נמשך הגילוי בכל העולם כולו וכמו שה' במקדש שלא היה לו חלונות שקופים אטומים, שוה שייך למשה דוקא כי הוא הוריד את השכינה למטה בארץ, והמשכת השכינה בכל העולם במעשה נפועל, הוא ע"י המקדש כנ"ל. ובפסוק זה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, נכלל ג"כ הענין, דהמשכת אלקות בישראל, וכמחז"ל בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך באר"א מישראל, שענינם של ישראל הוא גם (כמו המקדש כפשוטו), שעל דם נמשך גילוי אלקות בכל העולם כולו, וכמו שאומרים בנוסח הברכה (אלקינו) מלך העולם, דע"י שהוא אלקינו (אלקי ישראל) ע"י גדי' מלך העולם.

ב) והנה, מכוונ'ל מובן, דענינו של המשכן הוא ענין כלל' שבו נא בגילוי אופן העבודה, שעל יזה ממשיכים עיקר שכינה בתחנותי, כמו שה' בתחלה וזהו דכתיב, ועשית קרשים למשכן עצי שטים עומדים, היינו, דהמשכן נבנה מעצי שטים. דענין השטים הוא מל' שטות, שע"י דוקא ממשיכים עיקר שכינה כ"ל כי מכיון שהמשכת השכינה היא לאחר סילוקה ע"י שבעה הדורות שאצלם ה' זה ע"י שטות דלענין דאין

- (1) מאמר זה מיסד בניקרו על פרק הששי מ"ה' באתי לגני הישי"ת (סו"ה) הישי"ת ע' 119 וא"ל.
- (2) ליעל ח"א ע' ט וא"ל.
- (3) שה"ש ה. א.
- (4) שה"ש ע"ה"פ.
- (5) יחזקאל לג. כד.
- (6) יקרי' פכ"ט י"א.
- (7) תרומה כ"ה ח.
- (8) תרומה ג. א.
- (9) מלכים ג. ד. וראה מנחות פ"ו, ובפרי"ש ספ"ו.
- (10) ריש שער האובה פ"ה. של"ה שער האותיות אות ל. ועוד.
- (11) תרומה כ"ה כט.

כ"ק אדמו"ר
הקו"ק
במ"ש
במ"מ

הקו"ק
במ"ש
במ"מ

בתחתינים] ע"פ"י בחדש השלישי גוי ביום הזה מדבר סיני ודרשו רז"ל²⁷ שקאי על ר"ח שאינח מובן למה נק' ר"ח בכתוב האכלשוו ביום הזה] ומבא בזה בתו"א בהקד"ם השייכות דמ"ח כאן מדבר סיני, שאו הותחל הענין דמ"ח לר"ח ומבא זה ע"פ מאד"ל²⁸ ישראל מונו ללבנה, דכמו שהלכנה לית לה מגרמה כלום²⁹ ענין הביטול] כך ישראל הם בבק"י הביטול לאו"ם ב"ה כ"י דלית להון מגרמיהון כלום, וזהו השייכות דמ"ח לר"ח, כ"י ענין הנ"ל בלבנה, ומה שלית לה מגרמה כלום] נאה בגילוי בר"ח, כי בשעת המולד הלבנה היא נקודה לבד, ומפ"ז הלבנה נעשה ע"י שרע לפני המולד, היא בתעלם והסתר לגמרי שאינה בבק"י מציאות כלל [גם לא מציאות דנקודה], יפקד מושב"י, שאו נראה בגילוי³⁰ לית לה מגרמה כלום, וזהו השייכות דמ"ח לר"ח, כי ההקדמה למ"ח הי"ע הביטול, וביטול כתלית דוקא ולא רק הביטול דאזערת גרמה, שהוא כדוגמת הלבנה שנעשית בבחי' נקודה בשעת המולד, אלא ביטול בתלית, כדוגמת העלם והסתר הלבנה ברגע שלפני המולד] וזהו ביום הזה [ר"ח] באו מדבר סיני, כי ההקדמה למ"ח וכאופו שהורה תפעול גם בתחתינים, שזהו החידוש דמ"ח (כנ"ל) היינו הענין דדירה לו י"ח בתחתינים הי"ע הביטול וזהו ג"כ מה שהורה ניתנה משה דוקא, לפי שמשנה הי' בתלית הביטול וכמ"ש: האיך משה הי' ענין מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, ענין הי"ע ענין כמבואר בראשית חכמה, והי"ע הביטול דאות דל"ח מלשוך דלות וענינות³¹, ומפ"ז הביטול שלו ניתנה התורה על ידו ובהו ידון מה שר"ח נק' בכתוב זה ב"ל ביום הזה] וזהו ב"ח חכמה [זהו"ע מה שכל הנביאים נתבאו בכה ומשה נתבא בוה³², כי ענינו של משה הוא ב"ח חכמה, ויום הוא אור וגילוי וזהו מה שר"ח נק' כאן ביום הזה, שבי פירושים כזה: א] שיום הוא בבחי' זה. דיום הוא גילוי ואהבה [וכל הגילויים הם ע"י אהבה כמבואר בכ"י וגם באגו"ק אגרת התחומנים], ויום הזה הוא מה שהאבהה (יום) היא בבחי' ביטול [חכמה זה] א] שיום הזה הוא הגילוי (יום) דבחי' חכמה (זה) כי ע"י ר"ח שמורה על הביטול (כנ"ל) נעשה ביום הזה, הגילוי דבחי' חכמה, וכנ"ל דע"י יפקד מושב"י נעשה הונפקות, ולכמו שהי' זה במ"ח, כן הוא ביטול התורה של כאו"א, וכמו שמכ"א בפ"ו מהמאמר, ולימוד התורה צ"ל כאופו של ביטול וכמאד"ל³³ לא תמצא כ"י במי שמרחיב כ"י, כי לימוד התורה צ"ל בתלית הביטול

- 27 יתרו י"ט, א.
- 28 מכללת עת"פ, שנת פ"ב, ב.
- 29 טובה כפ, א.
- 30 וזהו רמב"ה, ח"ב רמב"ה, א. ועוד.
- 31 שמואל א, א. ח"ג קצ"א, א.
- 32 וזהו כ"י, א. ח"ג קצ"א, א.
- 33 בהעלתו"י, ג.
- 34 שער הענין ופ"א, הובא באה"ת שם ה, ב.
- 35 ראה שבת קד, א.
- 36 ספרי ר"פ מטות.
- 37 ס"ה ז"ל.
- 38 עירובין נה, א.

מצטרף מצאתיות, וצורת האותיות מורה על אופו ההמשכה שע"י אות זה, שמהו מוכן אשר תוכן תיבת קרש ייבן ע"י הביאור בצורת האותיות שמהן מצטרפת תיבה זו.

וזהו מה שממשיך לבאר בפ"י של ההמשך, ומכ"א מהוהו (בהקדמה) ביאור ג' האותיות (שמהן מצטרפת תיבת קרש) ק' ר' ש' [דאות ק' ור' הן אותו דאתחזיא על סטרא בש"א, ובגין לאתקיימא נטלי אות ש' בגוייהו (זהו אות ש' אות קשטו איהו). ומכ"א שם השייכות דאות ק' ור' לסטרא בישא, דקי ור' הן לגנז ד' ור' דד' ור' דומיו ולי"ז בדמותו וכן בפירושו] וזהו מ"ל דלות ועניות וכו' והוא מ"ל רישות ועניות, ולא שמ"ח הם מובל"ג ומרוחקין ומ"ז כתלית, מן הקצה אל הקצה, שלכן כאשר מחליף אותיות אלו וב"ז הי"ז מחריב עולמות ח"ו, ומכ"א ע"ז ב' דוגמאות. דוגמא א' מהקן בדעשה טוב, שאם מחליף ה"י דאחד (שנפסקו) שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד) באות ר' ח"י הי"ז מחריב עולמות. ודוגמא ב' בהקן בסוג מרע, שאם מחליף ה"ר דתיבת אחר (שנפסקו) לא תשתחוה לא-ל אחר) באות ד' הי"ז מחריב עולמות³⁴.

ד) הנהגה מבאר בשערה"ה"א: שתמנת האותיות מורה על ציור ההמשכה [וכן מבאר ההפרש (בתוכו) שבין אות ר' לאות ד' ע"פ ההפרש בגיהם בתמנתו. שההפרש בין ד' לר' בתמנתו הוא דאות י"ד יש לו יי"ד מאחורי, דאות י"ז [להיותה אות הכי קטנה מכל האותיות, ועד שהיא נקודה בלבד] מורה על הביטול. וכן ענין הביטול דאות י"ז (שאחורי ה"י) מבאר בהמאמר וז"ל: דאות י"ז מורה על הביטול ואזערת גרמה, והיינו מלכות דאצילות דלית לה מגרמה כלום. ויש לומר הכוונה בזה, שמוסיף הענין דלית לה מגרמה כלום, כי אף שכללות ספירת המלכות היא בביטול, וארעא אתבטלת, מ"מ ישנם בביטול זה כמה דרגות, החל מהביטול דאזערת גרמה (שאו נשאר עדין איזו מצאות), ועד להביטול כאופו דלית לה מגרמה כלום, שהוא שלימות הביטול. ומכ"ז שהענינים שכתבת קרש מורים על עבודת האדם (עם הע"י שטים, כנ"ל) מובן שדרגות אלו בביטול ישנם ג"כ בהעברת דאני נבראתי לשמש את קוני, עשיית משכן ומקדש לו י"ח, והיינו, דזה שע"י התומ"צ פועלים המשכת עיקר שכ"נה למטה, שהי' לו י"ח דירה בתחתינים, היא דוקא כאשר העבודה דתומ"צ היא בביטול.

ה) וזהו מה שמבאר כ"י אדמ"ר חקן בתו"א³⁵: בהענין דמ"ח שהחידוש דמ"ח לגבי ענין התומ"צ שהי' בימי האבות הוא, דאן נתבטלה הגיורה והמחצה שבין עליונים ותחתונים³⁶, שזהו הענין המבואר לעיל, שצרכים להמשיך עיקר שכ"נה

- 32 ואתחנן ד, ד.
- 33 ויקר פי"ט, ב.
- 34 תשא ל"ד, ד.
- 35 ר"פ יתרו.
- 36 שמ"ר פי"ב, ג.

ב"ח
ב"ח
ב"ח

על הצד ולצמצם כל עצמותו כו'. ועדיו הוא בנוע לביטול התלמיד, שכבדי לקבל השפעה שבערכו (והי אף שגם אז צ"ל בביטול, אינו צריך להיות בתכלית הביטול, משא"כ בכבדי לקבל השפעה שצננה בערכו כלל, הנה כמו שהרב המשפיע צריך להניח את עצמותו על הצד ולצמצם כל עצמותו, עדין הוא גם כהתלמיד המקבל (כמים הפנים לפניו) שצריך להיות בכחי, ביטול בתכלית, ולפי"ז מכאן שם מה שאמר רז"ל, ר' זרע צם מאה תעניתא דלשתכ מיני תלמוד בכלי כדי שיוכל לקבל תלמוד ירושלמי. מבוא שהמכוון שכלש"א הי' כלי ריקון, והי' בידו מהשגות הראשונים, לא הי' יכול לקבל השפע העליון דא"י. והי' הכוונה, כוונה כפשוטו, אינו מובן, מה שהוצרך ר"ז לצום מאה תעניתא כו', דלכאורה, הי' גם מקודם לזה, הי' אצלו הביטול כדבעי, דמזה גופא שלמד והשיג תלמוד בכלי מוכח שהי' בביטול, שהי' השגת התורה הי' עיי' הביטול דוקא, ועד אשר כל תלמיד שאין שפוחתיו נוטפות מר כו'. ומכיון שהי' בביטול גם לפני"ז למה הוצרך לצום מאה תעניתא כו'. ועי' מבאר כ"ק אדמו"ר הצ"צ, שהמכוון בזה הוא שדי' צ"ל כלי ריקון, גם מהשגות הראשונים, ומכיון שכבדי לקבל אור נעלה יותר, צריך להיות בביטול גדול יותר, לכן, בכדי שיוכל לקבל שפע עליון דא"י, שהוא נעלה באין עורר, לא הי' מספיק הביטול שהי' אצלו מקודם, והוצרך לצום מאה תעניתא, שזה"ש של ביטול במצאות לגמרי, והי' צריך להיות (לא רק הביטול במצאות, כי"א גם ביטול בשגתו הקודמת) דלשתכ מיני תלמוד בכלי, שזו אמיתית ענין כלי ריקון, שהוא ריקון גם

והנה כמו שהוא בהשפעת הרב לתלמיד, עדין הוא בהשפעה מלמעלה, שכבדי לקבל ממדריגה נעלית יותר, צריך להיות ענין הביטול ביותר. ומכאן כ"ק א"ל כמדך נשאר עו ועובר על פשע לשאריות נחלתו, דא"ל⁵⁰ למי שמשם עצמו כשירייתו, דלכא"י אינו מובן, והלא הסליחה נמשך ממקום גבוה מאד שהוא למע' ממקום הדקדוק ונכמבואר בוה"י⁵¹ והוא בסידור כ"ק אדמו"ר הוקו בסדר תשליד⁵² דפסוק זה (מי א"ל כמדך גו') קאי על כ"ק מדות הרחמים שלמע' מסד' ההשתלשן ולמה נמשך דוקא למי שמשם עצמו כשירייתו, ומבואר בוה"י, בהקדמם מה שהמקובלים הראשונים שלפני האריז"ל, קראו למדת בחסד בשם גדולה והאריז"ל קרא מדת החסד בשם חסד, והטעם לזה הוא, כי המקובלים הראשונים דברו בענין המדות דתתן, וחסד דתתן הוא בכחי, גודלת משא"כ האריז"ל מדבר בכחי, חסד דאצילות ולכן קורא לזה חסד סתם, ונקי גם בשם חסד זוטא. והטעם לזה (שנקי חסד זוטא) אינו מפני שחוסד גופא

(47) כ"מ פה, א.
 (48) סה"מ תורכ"ז ע' קעה ואילך, תר"ל ע' קעט ואילך. תול"ז ע' של. יוניתי תר"ס ע' מט ואילך. סה"מ תת"ח ע' רעז. ועוד.
 (49) מ"ב ד, יח.
 (50) ר"ה י, ריש ע"ב.
 (51) ח"צ קלא, סע"א ואילך.
 (52) רמ"א, א ואילך.

וכמ"ש"י תען לשוני אמתך, כעונה אחר הקורא, וכמו התלמיד המקבל מרב, שבעת ההשפעה צ"ל בטל בתכלית, שפוחתיו נוטפות מר"י. וכמו שהי' אצל משה רבינו (שקבלת התורה על ידו היתה מפני גודל ביטולו כנ"ל), שכל תלמיד חכם נקרא משה, וכן כל ישראל מקבלים ממשה. וכן צ"ל בענין קיום המצוות (שקיומם צ"ל מפני היותם מצוות הוי' בדוגמת לימוד התורה שצ"ל באופן התען לשוני אמתך, וכמו שאמרם בנוסח ברכת המצוות אשר קדשנו במצותיו, שקיומם הוא מפני היותם מצותיו, מצוות ה', שזה"ש הביטול, דלית ליי מגרמי כלום (ורק תורת ה' ומצוות ה').

והנה בכדי לבא לענין הביטול הוא עיי' התבוננות, כי כל ענין מחזיל מהבהה והשגה, אמנם, מכיון שהבהה והשגה היא מציאות, לכן, גם הביטול שנעשה עיי' ההתבוננות (מה שעיי' ההתבוננות בא לידי החלטה שצריך להיות בביטול) אינו ביטול בתכלית, כי המציאות דהבהה והשגה היא בסתירה לענין הביטול (ועי' המבואר בהמאמר, שכאשר התלמיד חושב ומהרהר בהשגת הענין (בעת השפעת הרב) אינו כלי ריקון (בשק"ימות), ולכן אין ביכולתו לקבל אמיתית השפעת הרב, כי כלי ריקון (דוקא) מחזיקי. והיינו שהביטול הוא עיי' התבוננות הוא בכחי, רעש והתפעלות, ובכחי' שיצונית לבד. וביטול זה (הנה עיי' ההתבוננות) הוא בקבלת המצוות להביטול דבחי' חכמה, שהיא ביטול בחשאי ובעצם מהותו ובדוגמת מה שהביטול דאצורת גרמה הוא הקדמה להביטול דלית לה מגרמה כלום. וכמו שמבאר כ"ק אדמו"ר האמצעי בביאוריו והו"י⁴⁹ ע"פ"י⁵⁰ וגם אמנה אחרת בת דבא אר לא בת אמי ונתני לי לאשה, שכבדי להיות כלי בית יעקוב לקבל את ההשפעה, ותני לי לאשה, הוא עיי' בחי' חכמה (אב"י דוקא. כי מההתבוננות דבינה (אמי) נעשה ההתפעלות בכחי' התלכות הרעש, ולכן אין ביכולתו לקבל את ההשפעה, כי מצד ההתלהבות והרעש שלו אינו בכחי' כלי ריקון וענין הביטול דכלי ריקון, שעיי' דוקא ביכולתו לקבל ולהחזיק את ההשפעה, בא מבחי' חכמה (אב"י דוקא, שההתפעלות דחכמה הי' השפעות להניח את עצמו ולבטל את עצמו מכל וכל.

והנה בהענין דכלי ריקון גופא (היינו, שהביטול דבחי' חכמה) ישנו כמה דרגות. וכמו שמבאר כ"ק אדמו"ר הצ"צ באוה"י⁵¹, שביטול התלמיד לקבל שפע הרב הוא בדוגמת ביטול הוי' בכדי להשפיע להתלמיד, שכאשר הרב משפיע שכל התלמיד שבע"כ, הנה הגם שגם אז צריך לצמצם קצת את שכלו, מי"מ אינו צריך להניח עצמותו

(39) תול"ז קע"ט, קע"ב.
 (40) ראה שבת ל' ב.
 (41) ראה רש"י תול"ז צ"א ז"ה משה.
 (42) ברכות מ"א.
 (43) המשך תרס"ז ע' שצ"א.
 (44) פ' וירא י' ב ואילך.
 (45) וירא כ' י"ב.
 (46) פ' מסעי ע' איוז ואילך.

מציאות לעצמו, אבל עם המאור הוא נמצא. ולכן ישנו הענין מה שכתב פועל בחכמה אופן נעלה יותר בביטול, כי הביטול דכור הוא בדוגמת הביטול דאור הכלול במאור (דגם עם המאור אין שום מציאות מלבד המאור). אמנם הביטול דכור עצמו ישנו ג"כ ב' דרגות בכללות. דובחיה שכתור שממנה נמשך הביטול בחכמה היא חיצונית הכתר, וישנה בחי' נעלית יותר, שהוא הביטול דבחי' כתר כמו שהיא מצד עצמה, שביטול זה הוא הענין דישת חשך סתור, שלמעלה גם מאור הכלול במאור וזהו מה שאמרי' סיג לחכמה שתקיק, שג' חיות אלו מורות על ג' בחינות הנ"ל, כמבואר בהמשך תרס"ז שם. סיג מורה על הביטול דחיצונית תבת, דזהו מה שסיג בגימט' חכמה, היינו מה שהוא למעלה מהביטול דחכמה, והוא גימט' בלבד דחכמה תבת הוא בחי' הביטול דחכמה מצד עצמה. שתקיק הי"ע תבת, דכתיב הוא מל' מל' כתר ל' זעיר, שזהו"ע השתיקה. וביאור הענין מה שסיג בגימט' חכמה (ולכן הוא מורה על בחי' שלמע' מהחכמה) יובן בקדיים מה שבענין הגימט' יש ב' אופנים. דהנה גימט' הי"ע הכלל, מה שכל הפרטים (האותיות) של התיבה כלולים בהמספר (הגימט') ובענין הכלל ישנם ב' בחינות, כלל שקדם לפרט וכלל שלאחר הפרט ונכמאמר כלל ופרט וכלל, ולכן יש אופן בגימט' שמורה על מיעוט האור כו' שלא נשאר ממנו אלא בחי' אחרונה כמבואר בשעריה א"י, והי"ע כלל שלאחר הפרט (ישנו אופן בגימט' שמורה על בחי' הכלל שקדם לפרטים ולמעלה מהם) וע"ד הי"ד לשם הי"י שהוא בגימט' עשר, דהיינו שכולל כל עשר אותיות השם בגילוי [כיצוד הביאור בענין רה"י גובהו י' ורחב ד"ו, שגובהו י"ד הוא הי"ד דשם ה"י (בגימט' עשר) ורחבו ד' הי"ע ד' האותיות דשם ה"י, וגבוו י"ד הוא מה שד' אותיות אלו כמילואם הם עשר אותיות, שהוא בחי' כלל שלמע' מפרטים, וזהו מה שסיג בגימט' חכמה, כי כל הפרטים דחכמה כלולים בו בבחי' העלם, בחי' כלל שלמע' מפרטים.

והנה כל דרגות הנ"ל שבביטול ישנם כאות יוד, וזהו מה שמבאר בהמאמר שהי"ד (שאחורי הדליית) מורה על ענין הביטול, ובהמשך לזה מבאר כמה דרגות הביטול, כי כל דרגות אלו ישנו בהאות יוד, ויובן זה ע"פ מאמר התקונים"ם כל רב מבבל וכל רבי מא"י, ומבאר בשער מצמרי רשבי' להארי"ל שבצאתו יתברך לחוץ, אל חוצה לארץ (בבל) אינו יוצא מבחי' ההיות אלא שבא בבחי' שלשה במילויים של ע"ב ט"ג מ"ה, רח"ש, הנה ה' רוכב על עב קל, פ"י כי אינו יוצא לחוץ אלא בבחי' ע"ב קיל.

- (62) תהלים יח, יב.
- (63) אבות פ"ג מ"ג.
- (64) איוב ל"ב, ב.
- (65) פ"ז (פד, ב).
- (66) שבת ג, א.
- (67) ע"ח שער אנ"ך פ"ג.
- (68) הקדמת ס' התיקונים כתי' - הובא בכ"מ (ראה בהנמנו ע"ז הוצעה נסחיה תשי"ז ע' 121).
- (69) בתולדותי, ובע"ח שער אנ"ך שם.
- (70) ישעי' ט"ז, א.

הוא זוטא, שהרי גם ההשפעה דחסד זה היא בריבוי מופלג, כלי גבול, וכדאיתא בספר ארוחת צדיקים"ם בנוגע לאברהם אבינו (שהי' מרכבה לחדס דאצילות, וכדאיתא בספר הבהיר"ם אמרה מרת החסד כ"י שהרי אברהם עומד כ"י במקומה) שהי' נדיב כממונו בגופו ובנפשו, מה שנק' בשם חסד זוטא הוא לא לפי שהחסד עצמו הוא קטן, כ"א שהחסד בא בסבת לגטנות, והיינו שהשפעת החסד דאצילות היא מחמת הביטול, וכמו אברהם (שהי' מרכבה לחדס דאצי', כנ"ל) דלהיות שהי' שפל בעיני עצמו, וכמ"ש"ם ואנכי עפר ואפר, לכן הי' משפיע כל הטוב והחסד לזולתו, ואין זה סותר להמבואר בכ"מ כפי' הכתוב: לך הי' הגדולה והגבורה גוי' דקאי על הספירות דאצי', וכמבואר שם"ם דלהיות שחסד זוטא בא מחמת בחי' קטנות שמקטין ומשפיל את עצמו עד שאינו נושב לכלום, לכן מטעם זה גופא, הוא כלי לקבל השפעת בחי' החסד שלמע' מהשתל' הג' בשם גדולה, ואדרבה הגילוי דבחי' הגדולה הוא זנבא בבחי' חסד זוטא ויש לקשר זה גם עם המבואר לעיל (סי'ה) מהתרא' דהיום הזה הי"ע גילוי האהבה שעי' הביטול, דאהבה הי"ע החסד (וזהו מי אל כמור גוי' לשאריות נחלתו למי שמשים עצמו כשיריב, שההמשכה דיגמדי' שלמע' מהשתל' היא זוקא למי שמשים עצמו כשיריב, בחי' ביטול בחכמית).

ט) והנה נת"ל, דגם בביטול דכלי ריקן גופא י"עם כמה דרגות, זו למינת מו"ו ודענין הוא, דישנו הביטול דכלי ריקן מו"ו החכמה פועלת בבחי' הביטול דחכמה עצמה, ועד למעלה מזה (וכזה גופא ב' דרגות, כדלקמו), וביאור הענין הוא דהגם שנת"ל שהביטול שמצד בחי' בינה (עצמה) הוא באופן דרע"ש והתפללות, ולכן הביטול דכלי ריקן הוא בבחי' החכמה דוקא, מ"מ ע"י גילוי האור החכמה בבחי' נמשך הביטול דחכמה גם בבחי' אלא שבחי' החכמה המתגלית בבחי' היא רק חיצונית החכמה השייכת אל הבינה, (משא"כ פ"ה) פנימיות החכמה הי"ע למע' מבחי' מקור לבחי' וכמו שמבאר כ"ק ארמ"ד (מהרש"ם) נ"ע בהמשך תרס"ז, דבחי' חיצונית החכמה היא דוגמת בחי' האור המתפשט ומתלבש בכלים, ובחי' פנימיות החכמה היא דוגמת בחי' האור שלמע' מהתלבשות בכלים, והנה גם הביטול דפנימיות החכמה אינו בבחי' העדר המציאות לגמרי, כי אף שהחכמה היא בבחי' גוון עצמי, גוון לבן (כמבואר בהמשך תרס"ז שם, וכמבואר גם בדרושי עבודת יוה"כ"פ"ם עה"פ"ם חתונת כד קדש ילבש גוי' שגוון לבן הוא גוון עצמי כו"ו, מ"מ הוא גוון, ולכן יש בחכמה עיני ההתחלקות). וכמבואר בהמשך שם, שהביטול דחכמה הוא דוגמת הביטול דאור המתפשט (אינו

- (53) שער י"ז.
- (54) סקצ"א.
- (55) יודא יח, כו.
- (56) דה"א כט, יא.
- (57) כמאמרים שבועיר"ה 48.
- (58) ע' שער ואילך.
- (59) למינת אחרי כתי' ג' ובכ"מ.
- (60) אחרי טו"ד.
- (61) המשך תרס"ז שם ריש ע' שער ואילך.

הנה ע"ב ק"ל הוא בגימט' ר"ב, ולכן כל ר"ב הוא מבבל. אבל בארץ ישראל, אז נקרא רבי, לפי ששם מתחברין העשרה אותיות של הו"ו"ע עם המילוי שלהם שהוא ע"ב ק"ל, ויהי הכל בגימט' רבי". וביאור הענין הוא, הנה ע"ב ק"ל הוא אחרונים דשם הו"ו"ע פשוט ודשם הו"ו"ע מלא (באלפיי"ן) כדאינא בע"ח"י. והיינו ששם ע"ב זה אינו כחי' ע"ב כמו שהוא בהעליו שלו, שהוא שם הו"ו"ע במילוי יוד"ו"י, כי אם הוא האחרונים דשם הו"ו"ע י"ו"י, יו"ו"י, שאחרונים הוא בחי' מוחין דקטנות, וכמבואר בהערות אאמרי' בלקוטי לוי"צ לזרז פ' ויצאי'. ובפרט ק"ל שהוא אחרונים דשם הו"ו"ע מלא יו"ו"י, יו"ו"י הוא וא"ו, ויו"ו"י הוא וא"ו יו"ו"י שהוא למטה ג"ם משם ע"ב הו"ו"ע, שהרי ענין המילוי הוא מה ששייך אל הזולת [כמבואר בסידור"י ובדרוש המילויים לכ"ס אדמו"ר הקו"נ"ן]. ושם ק"ל הוא אחרונים דשם הו"ו"ע, משא"כ בא"י מיתוסה (יו"ד) עשרה האותיות דשם הו"ו"ע גופא. וענין זה (הוספת הי"ד בשם רבי שבארץ ישראל) מורה על הביטול שישנו בארץ ישראל דוקא שזרז ביטול עליון יותר (מבחי"ל) המרומז באות יו"ד. וכמבואר לעיל שאות זו מורה על הענין דאעירת גרמה, ובעומק יותר, על הענין דלית לה מגרמה כלום.

(א) וביאור השייכות דבחי' יו"ד לא"י (מה שבא"י דוקא הוא רבי בי"ד), יובן בהקדים שורות הרב המגיד עה"פ"ס ארץ אשר היא ג' תמיד עיני היא ג'ן דבספר הזה"ר הקשה תיב"י עין אל יראו לי יסוד וכתיב עיני אל צדיקים לי בלתי' ולפי פשוטו מ"ל כי הנה חכמים נקראו עיני העדה". ובתיב"י חכמות כחוצ' תרונה כי חכמות חכמה עלאה וחכמה תתאה". והנה יש יראה פנימית ויראה חיצונית. וראה חיצונית היא היראה שמתחמת גדלי, היינו שאינו מכיר פנימיותו, ורק שרואה את גדלו ומחמת זה הוא ירא ונראה פנימית היא שמכיר את פנימיותו וחשיבותו, ומחמת זה הוא ירא ומתבייש מפניו. ויראה זו נק' יראה בישת [וכמבואר בתנ"א] ובסידור בהערה לתקון חצונות"י. בחינות אלו שביראה, הן נגד חכמה עלאה וחכמה תתאה. דבחכמה תתאה, שהיא בחי' המלכות, שם היראה היא מחמת גדלות, ובחכמה עלאה (היינו בחי' חכמה) היראה היא

- (71) ע' קבנ. וראה לקוטי לוי"צ לזרז ע' שפג.
- (72) עם דא"ח - קטן ב.
- (73) סה"מ אהר"ל לאוניא ע' ב.
- (74) אור תורה פ' עקב נגד ב ואילר.
- (75) עקב יא יב.
- (76) ראה וד"ק קל, א.
- (77) תהלים לג יח.
- (78) שם לג טו.
- (79) שלח טו, כד.
- (80) משלי א, ב.
- (81) ראה וד"ק קמא, ב, כו, ב, יעוד.
- (82) פמ"ב.
- (83) קנא, סע"ג ואילר.

27
 וי
 וי
 וי
 וי

מחמת פנימיותו. והנה בני להיות ירא בישת צריך (להכיר ולהשיג) את אלקותו ית', וזה א"א א"א ע"י צמצום שמצמצם את עצמו כביכול שכולים להשיגו, וזה הצמצום בא ע"י שיקטין האדם את עצמו, כי כמים הפנים לפנים גו"י. וזהו מ"ש בני א"י עיני' היא בה, עיני ל' רבים, שבא"י ש' ב' עינין, וראה חיצונית ויראה הפנימית. ודע היות שארץ היא בחי' מלכות ח"ת, מ"מ, מצד המעלה דאור חזר יש בה ג"ם התגלות יראה עלינה [ע"ד כל הגבורה יותר יורד למטה יותר, וכמ"ש מרום וקודש אשכנז ואת דכא ושפל רוח וגו']. וכדוגמת מה שבאריי הסמך לארץ יש יותר חמימות מבארי האמצעי, כי השמש שמכה על הארץ חוזרת ממנה הארה למע' עד שליש החלל, וזהו ארץ אשר עיני' היא בה, ארץ הוא א"י, ויש בה עינין, חכמה עלאה וחכמה תתאה. מרשית השנה ועד אחרית שנה, ראשית הוא חכמה עלאה וכו'. וזהו מה שכל רבי בארץ ישראל, כי בארץ ישראל יש התגלות יראה עליונה, בחי' יו"ד.

(ב) וזוהי הנקודה דפרק וא"י של המאמר, ענין הביטול דע"י שישאל מניין ללכנה, היינו (בעבודה) שעומדים באופן של ביטול כמו הלכנה לפני המולד דלית לה מגרמה כלום, וכנ"ל בארובה, ונה"ה מגלה את הענין דביום הזה (כנ"ל), ועי"ן באו מדבר סיני, שהו"ע קבלת התורה, היינו דע"י הביטול וכו' מקבלים את התורה ומצוותיה, ועל ידם משנים את העוה"ה הנחתו, שיהי יודו לו ית' בתחנתנים, ועי"ן מהפכים הקשר ושקר העולם שיתהפך לקרשי המשכן, שע"י הקרשים בונים את המקדש דדעשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ומהו נמשך אח"כ בכל העולם כולו, ועי"ן נקראים ישראל בשם צבאות הו"י, כמו שהיו בימי צאתן מארץ מצרים, ועי"ן הם לחמים מלחמת הו"י ומנצחים אנשי צבא יוד עם מפקדי הצבא, ובפרט שהמלך מנב"ז (כשב"ל נצח המלחמה) את האצרות שאצו הוא בעצמו ושארין אבותיו, ומסר אותם לפקידיו החיל בשב"ל אנשי החיל שהם דוקא (אנשי החיל) מבאים את הנצחון כפועל (כמבואר בהאמ"מ), ועי"ן מתקיים הענין דלחום מלחמת ה' וינצח, וינהה כיהמ"ק במקומי, דע"י ועשו לו מקדש גו"י ושכנתי בתוכם, וכימי צאתן מארץ מצרים אראנו נפלאות"י [היינו, שאפ"י בערך הנסים שבימי צאתן מארץ מצרים, יהיו הנסים דאו באופן דנפלאות"י] שזוהי יודי בעגלה דידן במהרה בימינו, בביאת משיח צדקנו, ובני ישראל יוצאים כ"ד רמדה"י ובקרב ממש.

- (84) משלי כו, ט.
- (85) ישעי' ג' טו.
- (86) דהיילולא - ד"ה באתי לגני השי"ת פ"א.
- (87) רמב"ם הל' מלכים ספ"א.
- (88) מ"כ פ' טו.
- (89) ראה אה"ת נ"ד אות ח' ע' תפ"ו, מפעו"ן שער תג המצות פ"ו (בד"ה מוה"י ז"ל), וראה סה"מ מלוקט ח"ב ע' לו, וד"ק ע' ק"ט, ורמב"ם.
- (90) בשלח יד, ח.

והנה בני להיות ירא בישת צריך (להכיר ולהשיג) את אלקותו ית', וזה א"א א"א ע"י צמצום שמצמצם את עצמו כביכול שכולים להשיגו, וזה הצמצום בא ע"י שיקטין האדם את עצמו, כי כמים הפנים לפנים גו"י. וזהו מ"ש בני א"י עיני' היא בה, עיני ל' רבים, שבא"י ש' ב' עינין, וראה חיצונית ויראה הפנימית. ודע היות שארץ היא בחי' מלכות ח"ת, מ"מ, מצד המעלה דאור חזר יש בה ג"ם התגלות יראה עלינה [ע"ד כל הגבורה יותר יורד למטה יותר, וכמ"ש מרום וקודש אשכנז ואת דכא ושפל רוח וגו']. וכדוגמת מה שבאריי הסמך לארץ יש יותר חמימות מבארי האמצעי, כי השמש שמכה על הארץ חוזרת ממנה הארה למע' עד שליש החלל, וזהו ארץ אשר עיני' היא בה, ארץ הוא א"י, ויש בה עינין, חכמה עלאה וחכמה תתאה. מרשית השנה ועד אחרית שנה, ראשית הוא חכמה עלאה וכו'. וזהו מה שכל רבי בארץ ישראל, כי בארץ ישראל יש התגלות יראה עליונה, בחי' יו"ד.